
viselte, újravarrt ruhák, és akár meg is főzhetőek azok az étkek, amelyeket ők szerettek. (Amelyeket persze egy helyi főzőversennyel is lehetne „tudatosítani”.) Hozzá a helyben gyártott szódával készített spriccer, avagy hosszúlépés dukál. Bolt a vadászoknak és a lovasoknak. Akár a reformkori üzletekre „hajazva”. A „történelmi városmagot” tehermentesítő utak, de ne a kastélypark mellett. Az ezek miatt fölöslegessé váló, a központba „ízesülni” soha nem tudó Shell benzinkút helyére egy nagyméretű parkolóval megjelölt turista központ. Ahová lehet megérkezni, és ahonnan lehet elindulni toronyiránt, az ország egyik legkülönösebb, pompázatosan büszke templomához. Amire Fóton, – az oly kevés között – büszkéek lehetünk. S előbb, utóbb néhány bontásnak is bele kellene férnie, mert kinek kell ma már a Kastélypark szélébe „harapott” fűtőmű kéménye, ami mérete mellett sem tudott soha „landmark”-ká lenni. De a 100-as ABC is megérne egy misét. Szükség lenne egy, a város műemlékeit méltón bemutató albumra, avagy egyik-másikról akár önállóan is megjelentetetre. Kéne egy „természetes” katlanpálya az extrém sportok

kedvelőinek, hogy ne tegyék tönkre máshol a határt. Mondjuk a volt homokbányában. Rendezett és jól használható logisztikai, kereskedelmi és ipari területek, amelyek semmilyen tekintetben nem terhelik a várost. Véderdősávokkal, fásított parkolókkal. Ha már az adóikra igényt tartanak. Jó lenne a méltán büszke, de elfeledett filmgyártás történetére hivatkozható filmipari megújulás. Amihez fanatikus lobby-erő szükséges. Végre a volt zártkertek népére is kellene gondolni. Nem. Nem csak gondolni, mert abból mára, már végképp elégük van. Hanem tenni értük, még akkor is, ha sorsuknak részint alakítóik is voltak. Csak meg kéne érteni, hogy ők is szeretnék fótiak lenni. Igazi fótiak. Kellene az idetelepülő, vagy csak vonzódo lovasok és sportolók számára egy új centrum, amit Fótnak hívnak. Mert ők is itt szeretnék ezt létrehozni.

Mindezek egy részét én vetettem fel, ám ezek után már csak remélem, hogy egyszer Fóti is értője és aktív cselekvője lesz ezek megvalósításának. Kár, hogy többet nem segíthettem. Mert segíteni csak annak lehet, aki hagyja.

2008. május 29.

SÁROS LÁSZLÓ

Az ízlésről meg a divatról

Na, vótunk az asszonnyal olaszba. Hát azé az nem semmi. Ami ott van, az ide száz év múlva se gyűn be. Az tuti. Igaz, egy kicsit má meg is bántam. Na, mer azt nem mondtam, hogy mindez má két éve vót. Hát azóta gyötört azzal, hogy neki olyan ház kell. Tuggyák, olyan mediterrán, vagy hogy is híjják. Na persze, ha megmondom az őszintét, hát nekem se vót azér az olyan nagyon ellenemre. Mer csuda takaros házak vótak ott. Azé ott van ízlés. Még a falu is más. Nem ezek a mindegyforma parasztházak. Neeem! Olyan szép változatosság.

Hát mit lehetett tenni? Építettem neki egy ilyet. Hogy örüjön. Most akkó meg má örül, meg boldog. Ez a lényeg, hát nem?

De persze, azé nem vót ez az egész annyira egyszerű. Mér? Mer, tuggyák van a városnál az a főépítész. Az egy olyan minden lében két kanál. Ne tuggyák meg, milyen! A végén el kellett menni a polimesihez, hogy tegye má takaréokra. Azt az meg behívatta a főépítészt abba a szűrásba, azt kezdte kérdegetni túle, hogy mé nem hagy bennünket építkezni. Azt má csak én teszem hozzá, hogy a saját pénzünkér. Ugye? Mer azé egy ilyen ház nem két forint ám. Az meg csudára kötötte az ebet a karóhoz, hogy ezé, meg azé, aztán az lett a vége, hogy a polimesi aszonta,

hogy megkér bennünket, hogy próbájjunk megegyezni. Nahát, az egy hosszú történet lett. Mer ettű kezdve sokat jártunk oda. Én nem tudom, hogy ez magányos, vagy mi a bánat van vele, de nagyon szeret beszélgetni. Meg mindenre tud válaszolni. Én olyat nem tuttam mondani, amit meg ne válaszolt vóna azonnal. De élbül. Szóval ez egy hosszú történet vót.

De meg az is, amég idáig jutottunk. Na még az is egy sztori. Az egész nyomorult városba nem vót egyetlenegy valamire való tervező, aki kedvünkre elkészítette vóna a rajzot. Pedig mindent megmontunk nekik. Ja, mer, hogy többel is próbálkoztunk ám. Persze. De ezek vagy nem akarták érteni, vagy úgy hülyék, ahogy vannak. Pedig adtunk nekik rengeteg fényképet is, mer a párom a végére annyira beindult ott olaszba, hogy összefényképezett mindent, amit csak látott, hogy legyen miről megmutatni majd, amit szeretne. Ja, mer mielőtt elindultunk, vettem neki egy fényképezőgépet. Ilyen digitálisat, vagy komputereset, vagy hogy mongyák. Persze én csak arra gondótam, hogy fényképezzen bennünket. Ki gondolta vóna, hogy az aszsonyikám ilyen ügyes művész. Mer tisztára az. Biztos is.

Na és tuggyák, mi a vicc? Az, hogy a végén az rajzolta le a legjobban a házunkat, aki a legkevesebbet kérte. Látják, néha lehet nekünk is szerencsénk. Igaz, előtte má én meg is terveztem neki, tiszta arányosra, vagy léptékesre, vagy hogy mongyák? Szóval a gyerek kockás füzetébül téptem egy

lapot, azt arra. Két kocka egy méter. Nem olyan nagy tudomány ez. És nem is hasznátam el, csak két lapot. Szóval, egy nagy rizsa ez az egész tervezés. Nekem elhihetik.

Na, hol hagytam abba? Ja, szóval a főépítész. Az mindenáron le akart minket beszélni erről a házról. Hogy nem illik ide, meg hogy nem olyan anyagokból van, mint amikbű itt építenek, meg a teteje se olyan ennek, amilyenek a szomszédba vannak. Még jó. Hát milyen legyen egy ilyen ház teteje. Majd padlásos, mi? Még mit nem. Meg hát olyan az egész olaszba sincs. De ott egyáltalán nem, ahol mi jártunk. Amúgy meg akar a rosseb lépcsőt mászni.

Na jó, azér a végére az asszony addig hajtogatta, addig hajtogatta, hogy kell a gyerekek is egy szoba, meg én se tuttam vóna elrakni a biliárdasztalt, mer azt a fejembe vettem, hogy lesz, ha eccer építkezek, hát így lett emelet is. Nem nagy, csak amennyi kellett. Úgy nyócvan négyzetméter, ha van.

Amíg alkudoztunk a tanácson, hogy milyen házat lehetne, milyet ne, hát eccer azt mondja a főépítész, hogy minden faluba van egy lila ház. Azt nem egészen értettem, hogy mé mondta, de igaza lehet, mert nálunk is van itt a közelbe egy. Az csakugyan lila. Csak az a baj vele, hogy fakul. Én nem tudom, hogy milyen gagyi semmi festékekkel kenték azt le. Na, nálunk aztán ez egyáltalán nem így van. Mer a miénk sötét, meg antikolt. Tuggyák az milyen? Na ezt még elmondom, hogy okosoggyanak. Nem cikiből mondom. Nehogy félreértsék má! Komolyan, mer én se tuttam. Most meg má tudom. Na mer, hogy ez se hazai találmány. Mer mi van itt? Semmi.

De azér tuggyák, ma má minden kapható, ha van az embernek pénze. Mer begyün. Hozzák, mint a cukrot. Van itt egy nagyon ügyes festő. A Robi. Na az az ecset helyett rongyot használt, meg szivacsot. Mer ezt aggya a leírás. Aszt gumikesztyűbe dógozik, mint a nőgyógyász. Van ám ehhez egy egész táska – úgy néz ki, mint egy diplomata táska, csak mégse. Na ebbe van minden, aminek alapján meg lehet tanúni az egésznek a folyamattját. Szóval ez egy ilyen használati utasító, vagy mi.

De tényleg úgy járt vele fel-alá a Robi, mint egy diplomata, vagy üzletember. Na a lényeg az, hogy a végére aztán úgy festette ki, mintha az má ott állna évek óta.

Hát ez a válaszom a főépítész úrnak, aki azt is mondta eccer, így a beszélgetéseink közbe, hogy egy tuti jó ház úgy néz ki, mintha má száz éve ott állna. Na, hát ez olyan. Pedig vadi új. Még be se bírtuk teljesen fejezni. Mer tuggyák a bóttal is kell foglalkozni.

Ja, még azt se mondtam ugye, hogy vállalkozó vagyok? Mer az vagyok. Mér? Szégyen az? Meg nem is titkolom,

jól megy a bicikli. De kell is a pénz. Mer az is igaz, hogy az ilyen antikolt festés is sokkal drágább, mint az új. Szóval csuda fáin. Az biztos is.

De ha tudom, hogy ezzel ennyi lesz a vesződség, hát ma má bele se fognék. Na, az is biztos.

És akkor még nem beszéltem semmi egyébéről. Mer – rendbe van – a telek az apópajtás után lett, na szóval az az asszonykám hozománya, vagy hogy is mondjam. És kíválló helyen van, mer még a háború előtt, ebbe az uccába laktak a gazdagok. Szóval olyan szép nagy házak vannak itt. De azé a mienké se kutyaól. Az tuti.

Má beszéltem a tervezésről. Na az nem vót egy tétel. Ha jól fogom, tán úgy nyócvan? Vagy akörül. Szóval, ha csak a cserepet veszem, tuggyák, ilyen barát apáca, vagy hogy a fenébe mongyák, na az se egy fröccs ára a Bandinál. Bitang egy drága valami. Hát persze, hogy nem magyar. Ugyan má. Ilyet itthon még nem is láttak, nemhogy gyártanak. Meg az is ilyen antikolt, vagy mi a rosseb. Szóval olyan cirmos, vagy fótos, vagy hogy mongyam? Na, abbó nem sajnálták az anyagot. Még jó. Azér a pénzér? Hát mit mondjak? Dög nehéz. Amiatt meg az ácsmunka se fogvájóból van csinálva. De hála Istennek, a Kohári Gyuri, – tuggyák, az ács – na az se egy ügyetlen fíjú. Csuda paten-tül összerakták azt a tetőt. Ahoz képest, hogy soha ilyet nem látott, hát egy hét alatt feltette a brigádjával. Az meg nem egy idő. Egy tetőre? Na jó, elkérte az asszonytól a fényképeket. Amin tető vót. Nézte vagy három napig, amire megtalálta a megoldást. De most má tuggya.

Amúgy meg az agyam eldobom, mer azóta úgy hirdeti magát, hogy ő tud mediterrán tetőt is. Na ezt is tőlünk kapta. Én meg nem kértem ezé semmit. Hát persze szegény Gyuri gyerek nem nagyon fog ebből nálunk megélni, mer a főépítész fogadkozik, hogy ilyenből nálunk több nem lesz. Csak a mienké. Mer valahogy bevette azt a szabályozásba. Hogy ne lehessen. Aztán most a Gyuri gyerek mehet vidékre, ha mediterrán tetőt akar csináni. De ez má legyen az ő baja.

Na, azé megmondom én az őszintét. Most má nem is bánom, hogy ez így lett. Mer legyen csak ilyenbű egy. A mienké. Az asszonnyal. Mer a fater is mindig azt mondta, hogy nem baj fíjam, ha irígyed van. Mer száz irígy többet ér, mint egy, aki sajnál. Na járnak is erre azóta rendszeren. Mer komolyan észrevettem. Tuggyák, közel van a temető ide. Erre mindig sokan járnak. Főleg temetésre. Mer azok feketébe vannak. Na, azok is megállnak itt előttünk, mondhatni kivétel nélkül. De amúgy határozottan észrevettem, hogy van, aki csak ezé jön. Azok mindig tovább időznek itt. Aztán meg van, aki kocsival jön. Elsőre padló-

fék, ha idenéz. Na persze, nem lehet nem idenézni. Aztán ha újra jön, mer újra jön, az má időbe lassít. Van itt néha olyan torlódás, hogy Isten bizony félek. Eccer összemenni. Az kéne még! Egy ház miatt?

Ment ez egy darabig, amíg az asszonykám azt nem taláta mondani, hogy ütöt ez zavarja. Na mer, hogy mindenki itt bámészkodik. Még cukkótam is egy idejig, hogy vessé magadra aranyom, mer te akartát ilyet. Szép lett, fajin lett, most meg má zavar, hogy másnak is teccik? Na persze nekem se esett jól, hogy a szánkba látnak. Aztán meglett ez ellen is a tuti. Isten bizony, véletlenül találtam, de most má megvan. Szóval olyan nádfonatot tettem belülről a kerítésre, tuggyák olyasmi mint a stukatúrnád, csak mégse az, mer sűrűbb. Na ezt meg az obiba talátam. Kár, hogy az nincsen itt nálunk.

Itt csak teszkó van. De legalább má az van. Ez is azt mutattya, hogy nem vagyunk mi egy koszos kis porfészek. Ugyanúgy, mint Pesten. Na persze ezt is ellenezte a főépítésünk. Mer hogy rossz helyen van. Meg még olyat is talált mondani, hogy az nem építész. Mongyuk ebbe igaza lehet, mer az egy olyan nagy doboz. De kit zavar rajta kívül? Na meg ennek a mi házunk se teccik. Csak azt tünám, hogy ennek mi teccik, mer amit meg ű rajzol, na az meg nekem nem teccik. Csak az asszonynak.

Képzeljék, ez a teszkó, ez nyitva van éjjel nappal. Ha akarnék még éccaka is vehetnék bármit. Na persze az ember éccaka aluggyon. Ha teheti. Nem igaz? Ki a rossebnek kell hajnali háromkor tejföl? De ha má említettem, hát csak elmondom, hogy ott mindig meg lehet állni, mer annak akkora parkolója van, hogy sose állják teli. Nemhogy éjjel. Éjjel ott rodeózni lehetne. Nem is értem, hogy ezek a gazdagabb gyerekek, hogy nem taláták még ki eztet. Mer azok a kinti gyári útra mennek. Ott csinának mindenféle versenyeket. Én ugye még nem láttam, mer én éccaka alszok, de látom a nyomukat. Az egész út tiszta féknyom.

Hol hagytam abba? Ja, a kerítésné. Szóval most má olyan mint a paradicsomba. A kutya se lát ki. Igaz, be se.

Na mirú beszéljek még. Ja igen, a rézrül. Mer arra nagyon büszke vagyok. Mer arra nem lehet azt mondani, hogy bádogosmunka. Mer az nem bádog. Gyönyörű vörösréz. Na, az egy nemes anyag, lássák. Amíg én élek kihúzza. Pedig jövőre leszek negyven. Elhinnék?

Szóval azt találtam ki, hogy ha meglesz ez a ház, úgy annak a csatornája, meg minden bádogja rézlemezzel legyen. Az is lett. Na, hogy jót is mondjak errül a mi főépítésünkről, tüle vettem az ötletet a rézre, mer ő azzal fedte le a könyvtára tetejét. Tuggyák, ami valaha zsinagóga vót, bár én arra má nem emlékszek, mer talán attájt szü-

lettem, amikor azt átalakították. Az lett a városi könyvtár. Aztán most úgy bővítette meg a főépítész, hogy lett a lapostetőre egy nagy íves tető, amire meg vörösrézet tett. Azt meg úgy magyarázta valahogy, hogy a tetejin kicsi a lejtés, azt, hogy ne ázzék be, hát azé. Evvégbü gondoltam én is, hogy akkó nekem is ilyen kell, mer, hogy a mi tetőnknek se valami csudanagy az esése.

Na a minapába erre járt a főépítész és még fényképezett is. Itt nálunk. A házat. Ezt meg a Hudra Sanyitól tudom, aki akkó csináta a járdát. Mer addig itt beton járda vót. Ugyanollyan semmi beton, mint a szomszédék előtt végig. Igaz, azt a város csinátatta valaha. Vagy húsz éve. Az meg úgy vót, hogy ki kellett ásni a helyit. Az okosok ezt tükörnek híják. (Csak azt tünám, hogy mit látnak benne?) Na, azt a város hozatott betont beönteni. A lakosság meg csináta. Társadalmi munkába. De ezt most má nem szabad így mondani. Most aszongyák hogy kalákába. Én nem szólok semmit, de olyan is lett. Porlani nem porlik, mer amúgy jó vót az a beton, de a vonala? Na az olyan, mint az ökör után. Úgy aztán én elhatároztam, hogy a házam előtt ezt nem nézem tovább. Van az a lapos terméskő. Mostanába jött be az is, mer egyre többen hasznájják. Csudaszép kerítéseket csinának belüle. Legutóbb a Bató Jóska – tuggyák, a rosszlábú – csinátott ilyet, itt az ucca elejin. Meg hasznájják lábazatnak, ajtókeretnek meg ablakkeretnek, mer csuda dekoratív. A múltkor láttam olyat a szomszéd faluba, hogy a ház sarkát díszítették ki vele, olyan szabálytalanul, mind a két oldalrú, de csuda fajin vót. Gondókozok azon, hogy még én is tetetek ilyet a házra, mer ez olyan mint a burkolat, csak szabálytalan, bontással nem jár, szóval tiszta munka. Na meg csudamód teccik is nekem. Azt akkó maj lassan elmondható lesz, hogy kész a házunk. De megmondom én a frankót, szerintem ez lesz a legszebb ház itt nálunk a városba. Beszélék má, mi az, hogy lessz? Má most az!

És akkó még nem mondtam el a belsejít. Pedig az se semmi. Ha látnák. Na, megpróbálom gyorsan elmesélni. Szóval, ahogy így megérkezünk, hát van az az előszoba, vagy szélfogó, vagy hogy mongyam? Na ezt én nem akartam, de a tanácson aszonták, hogy az kell. Mé kell, ha olaszba sincs? Na itt kell. Hát legyenek boldogak, mer most van. Na persze csak akkora, hogy legyen. Aztán van az ebédlő az amerikai konyhával. Én nem tudom, mér amerikai, de most mindenütt így mongyák. Nekem mind egy vót, de a párom azt akarta, hogy a kettő között legyen egy nagy nyitott válaszfal egy boltívvel. Hát ennek nem lehetett ellenállni, így aztán meglett neki. De igaza vót, mer most má én is azt mondom, hogy csuda aranyos.

Na aztán innen lehet bemenni a nappaliba. Nem akarom, hogy az kicsi legyen. Így ez olyan hatvan négyzetméter, vagy egy kicsit tán még több is. Van, aki nem lakik ekkora lakásba összesen. Mongyák is a haverok. Ja, róluk jut eszembe. Csináttam bele egy rendes bárpultot. Magamnak is, de főleg nekik. Lássák má, hogy nem semmi helyre gyűnnek. Azér az a bárpult, az nem akármilyen. Megkérték az árát rendesen, de megérte. Ott eszi őket a fene, hogy milyen fajin, de azér a legtöbbje csak inni akar. Na a pult meg azér jó, mer oda csak én mehetek be. Aztán ha meg én már nem akarok adni nekik, akkó coki. Bezár a bazár.

Tuggyák mi bánt egyedül? Hogy mé nem hiszi el az a főépítész, hogy mi is a szépet akarjuk? Mé gondolja azt, hogy a mi ízlésünk lájtosabb, mint a övé? Mer, mé mongya, hogy ez a mi házunk most a divat? Mér? Nagyon is szép divat ez. Ű meg mindig azt kérdezte, hogy micsinálunk, ha elmúlik a divat? Mer aszongya, hogy a divatjamúlt ruhát, ha má nem módos, akkó el lehet dobni. De egy házat nem. Na ez igaz. De tuggyák mit? Hát majd építék egy másikat. Azt akkó az lesz az éppen módos. Hogy ezzel mi lesz? Na le ne boncsam má! Majd megveszi valaki. Aki-

nek még úgy is jó. Mink meg akkó má majd megint az újba lakunk.

Azé megvan nekem is a félelmem, mer a párom megint utazni akar. A múlt héten aszonta, hogy el kellene menni görögbe a nyáron. Próbátam csitítani, hogy minek akar olyan szörnyű melegbe menni, mikor itt is meg lehet szakadni a hőségű. De persze, hogy értette ű nagyon is, hogy mé mondom. Azt megpróbáltam azt is, hogy mennyünk má el előbb oda Balatonfüredre, mer olvastam a Nők Lapjába, hogy ott van egy ilyen görög falu. Azt az egy nap alatt megjárható még innen is. De meg ha még azután is akar, akkó majd elviszem görögbe. De el ne mongyák a főépítésznek, mer az képes, azt addigra átalakította a rendezési tervet görögellenesre. Ez mindenre képes.

Amúgy meg szeretem én azért ezt az asszonyt nagyon, mer kettőnk közül mégis csak neki jobb az ízlése. Mi az, hogy! Az ő ízlése abszolult. Most mondjam azt, hogy néznek rám? Mer hogy ő választott engem. Na örütem a szerencsének! Heló!

*(Borongás a Savaria Urbanisztikai Nyári Egyetem
2006. évi kurzusára)*

RÉSZLET A CIVILEK A MECSEKÉRT ÉS A TISZÁNTÚLI TERMÉSZETVÉDŐK TÁRSASÁGA NYÍLT LEVELÉBŐL

A Magyar Köztársaság Országgyűlése 2008. június 9-én fogadta el az Országos Területrendezési Tervről (OTrT) szóló 2003. évi XXVI. törvényt módosító T/5311. törvényjavaslatot, valamint az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvényt (Étv.) módosító, a nemzetgazdaságilag kiemelt építési beruházások megvalósításának elősegítése érdekében egyes törvények módosításáról szóló T/5588/9 sz. törvényjavaslatot.

Az Országgyűlés felülírja a HM érdekeinek megfelelően azokat a jogszabályokat, amelyeket a HM megsértett a Tubesre tervezett helyzetazonosító építési eljárása során, mintegy ezzel beismervé a törvénysértéseket.

A helyi építési szabályzat honvédelmi létesítményekre szeptembertől nem kötelező. Az önkormányzat nem védheti meg ivóvíztartalékát honvédelmi övezetben. Ehhez kapcsolódó OTrT módosítása 600 000 ha-t kiemelkedően fontos katonai övezetbe sorol. Óriási hatalmat ad a HM-nek ebben az övezetben. Miért? 3000 katonának s a pár repülőnek? Vagy a HM-nek titkos tervei vannak ezekkel a területekkel? A tervezett módosítás sérti a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozását

kihirdető 2004. évi XXX. törvényt (továbbiakban csatlakozási szerződést), mivel a csatlakozási szerződés 53. cikkely alapján a csatlakozás időpontjától az új tagállamokat az EK-Szerződés 249. cikke és az Euratom-Szerződés 161. cikkely szerinti határozatokat és irányelveket a tagállamoknak be kell tartaniuk.

Az OTrT módosítás a kiemelt fontosságú honvédelmi területek övezeteinek kijelölésével súlyosan megsérti a közösségi jog elsőbbségének elvét, jelen esetben a 79/409/EGK Madárvédelmi irányelv és a 92/43/EGK Élőhelyvédelmi irányelv azon rendelkezését, mely szerint a tagállamoknak minden szükséges intézkedést meg kell tenniük a Natura 2000 területeken található természetes élőhelytípusok és olyan fajok élőhelyei károsodásának és megzavarásának megakadályozására, amelyek céljára ezen területeket kijelölték. A 92/43/EGK Élőhely irányelv 6. cikkely (4) bekezdése szerint a kiemelt jelentőségű Natura 2000 területek, illetve közösségi jelentőségű növény- és állatfajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzésének érdekét kizárólag kiemelt fontosságú közérdeket szolgáló érdek előzheti meg. Ilyen a közbiztonság biztosítása az élet és az egészség védelme, de csak akkor, ha más megoldás nem lehetséges, továbbá ha előzetesen kikérték az Európai Bizottság véleményét. A honvédelmi érdek nem tartozik bele ebbe.